

„WWF Polska – Światowy Fundusz
Na Rzecz Przyrody”

Projekt pilotażowy
-usuwanie zalegających sieci w Bałtyku

Wraki w polskiej strefie ekonomicznej

Dr inż. Benedykt Hac

Seminarium lokalizacyjne 20 kwietnia 2011 roku

Źródła informacji o wrakach:

1. Oficjalne:

- Marynarka Wojenna - Biuro Hydrograficzne Marynarki Wojennej
 - Morskie mapy nawigacyjne
 - Mapy wraków
 - Baza wraków BHMW
- Urzędy Morskie w Gdyni, Słupsku i Szczecinie
- Centralne Muzeum Morskie w Gdańsku
- Instytut Morski w Gdańsku
- Akademie Morskie w Gdyni i Szczecinie
- Firmy wykonujące prace pomiarowe, pogłębiarskie lub eksploatujące kruszywa na obszarach morskich

2. Nieoficjalne:

- Rybacy morscy
- Nurkowie :
 - Amatorzy podwodnych wrażeń
 - „rabusie wraków”
- Ludzie przypadkowo znajdujący artefakty na brzegu lub w jego bezpośredniej bliskości

Aspekty prawne dotyczące wraków w Polsce:

Wody morskie i oceaniczne kiedyś były własnością niczyją a co w nich znaleziono traktowano według rzymskiej zasady *res nullius cedit primo occupanti* (łac., rzecz niczyja staje się własnością pierwszego, który ja zagarnął.)

Obecnie uznaje się, że podobnie jak na lądzie, rzeczy znalezione w wodzie należą do tego, kto je zgubił lub w inny sposób utracił, albo do jego spadkobierców prawnych, na przykład państwa, na terytorium którego dokonano odkrycia.

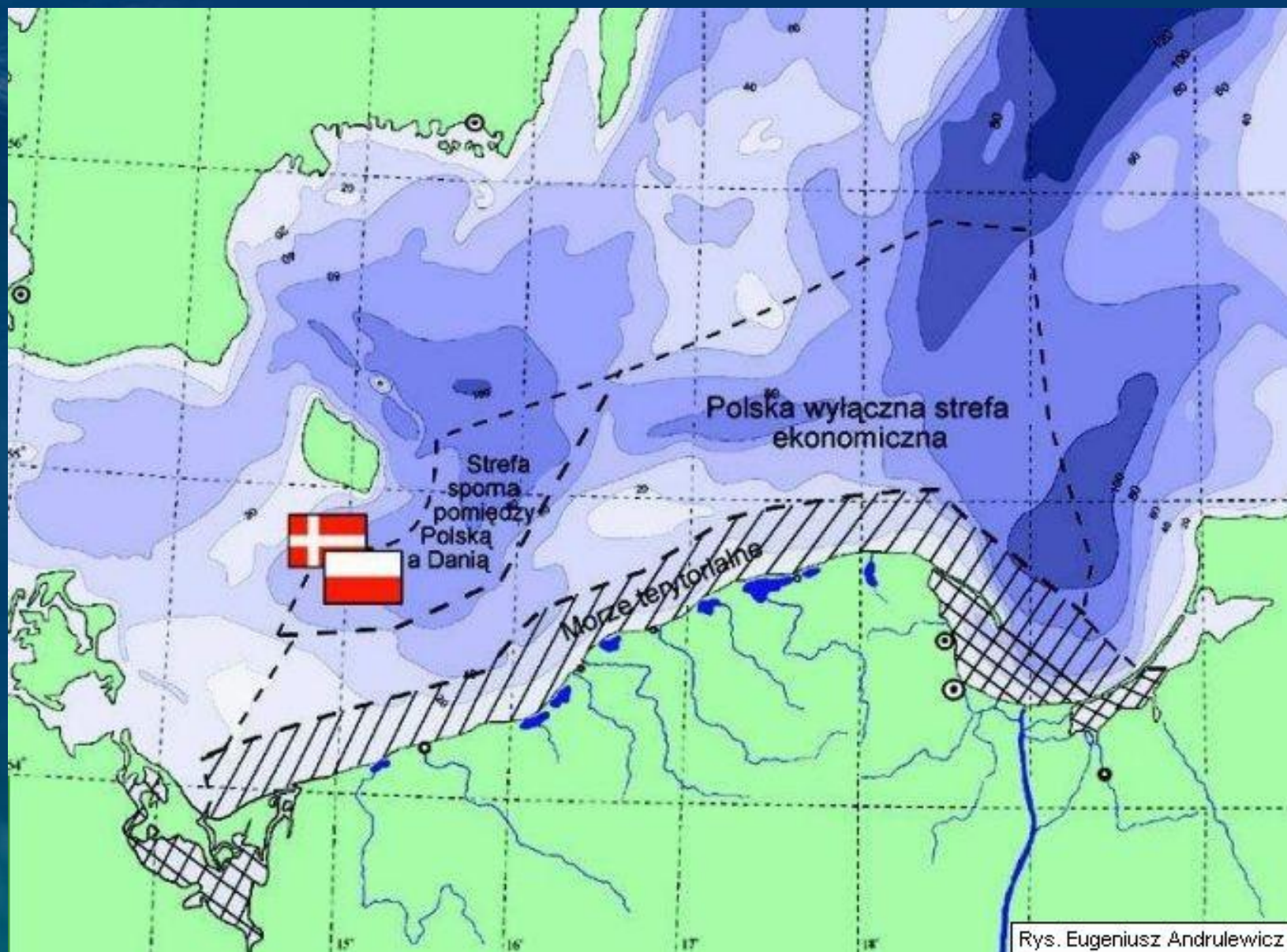
W 1982 roku podpisano Konwencje ONZ o Prawie Morza (United Nations Convention on Law of the Sea - UNCLOS) [1], która określiła zasady podziału mórz i oceanów na strefy ekonomiczne państw przybrzeżnych.

Na mocy ustaleń Konferencji UNCLOS Morze Bałtyckie zostało podzielone na strefy narodowe . Granice polskich obszarów morskich ustanowiono w wyniku negocjacji z krajami sąsiednimi.

W wyniku tych podziałów terytorium naszego kraju powiększyło się o 32 672 km². Stanowi to ponad 10%powierzchni lądowej. Zasoby żywe i bogactwa mineralne tego obszaru, setki wraków oraz wszystko inne, co się tam znajduje, należy do Polski [2].

1. Dz.U.02.59.543
2. NASZ BAŁTYK - EUGENIUSZ ANDRULEWICZ - Wiedza i życie - 11-1998

Tekst pobrano z artykułu Łukasza Mrowca:
Aspekty prawne dotyczące wraków w Polsce i na świecie.

Rys. Eugeniusz Andrulewicz

Morska granica RP

Uregulowania prawne dotyczące nurkowania i wydobywania zatopionego mienia z morza w Polsce.

Wydobywanie zatopionego mienia w Polsce jest uregulowane w głównie w dwóch ustawach:

1. Kodeks Morski [1]

2. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami [2]

W tych przepisach można zauważyć tendencje Ustawodawcy do maksymalnego skrócenia okresu niepewności, co do statusu prawnego zatopionego mienia. Szereg u regulowań określa te bardzo krótkie terminy, po których mienie to staje się własnością państwa. Np. art. 252§2 KM stanowi, że jeżeli właściciel w terminie wyznaczonym przez Urząd Morski nie rozpoczął wydobywania lub w ciągu roku od upływu tego terminu nie ukończył wydobywania swego mienia, staje się ono własnością państwowa.

Wydobywającemu cudze mienie należy się zwrot kosztów i wydatków oraz odpowiednie wynagrodzenie. Warto jednak zauważyć, i zgodnie z art. 36u2 Ustawy o ochronie zabytków legalne podejmowanie tego typu działań zależy od uzyskania wcześniej stosownego pozwolenia. Sankcja za naruszenie tego przepisu może być areszt, ograniczenie wolności lub grzywny, jak również przepadek mienia i przedmiotów, które służyły, lub były przeznaczone do popełnienia wykroczenia.

Orzekanie następuje na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

1. Dz.U.1998.10.36

2. Dz.U. z 2003 r. Nr 162, poz.1568

Uregulowania prawne dotyczące nurkowania i wydobywania zatopionego mienia z morza w Polsce.

Wydobywanie zatopionego mienia w Polsce jest uregulowane w głównie w dwóch ustawach:

Jeżeli właściciel jest nieznany, lub nie zgłasza się po odbiór wydobytego mienia wydobywający ma obowiązek przekazać mienie urzędowi morskemu, lub właściwemu organowi wojskowemu, a urząd morski przeprowadza postępowanie w celu ustalenia nieznanej osoby właściciela wydobytego mienia na podstawie

Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie trybu ustalania właściciela mienia wydobytego z morza.

Podstawowym aktem prawnym, regulującym nurkowanie na wrakach w Polsce jest **ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.**

Ustawodawca polski zdecydował się chronić te wyjątkowe świadectwa historii wprowadzając szereg ograniczeń swobodnego organizowania i przeprowadzania wypraw wrakowych.

Uregulowania prawne dotyczące nurkowania i wydobywania zatopionego mienia z morza w Polsce.

Wydobywanie zatopionego mienia w Polsce jest uregulowane w głównie w dwóch ustawach:

Art. 35a wspomnianej ustawy nakłada na organizatorów wymóg uzyskania specjalnego pozwolenia dyrektora właściwego urzędu morskigo na przeszukiwanie wraków statków lub ich pozostałości.

W praktyce z trzech Urzędów Morskich – w Gdyni, Słupsku i Szczecinie zdecydowana większość pozwoleń jest wydawana w UM w Gdyni.

Pozwolenie to musi zostać wydane w uzgodnieniu z:

- Komendantem morskiego oddziału Straży Granicznej
- Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków właściwymi dla siedziby urzędu morskigo oraz po zasięgnięciu opinii Szefa Biura Hydrograficznego Marynarki Wojennej.

Dodatkowo organizator może zostać zobowiązany do umożliwienia inspektorowi inspekcji morskiej wzięcia udziału w wyprawie.

Statek musi wypływać i wracać do portu polskiego, a wszystkie przedmioty wydobyte spod wody należy przekazać Dyrektorowi Urzędu Morskigo, który wydał pozwolenie.

Podstawy prawne nurkowania na wrakach:

- 1. Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1502, z późn. zm. – art.35a, b, c)**
 - dotyczy przeszukiwania wraków statków lub ich pozostałości.
- 2. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami(Dz.U. z 2003 r. Nr 162, poz.1568 – art. 36)**
 - dotyczy poszukiwania ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych przy pomocy sprzętu do nurkowania, na polskich obszarach morskich.
- 3. Ustawa z dnia 17 października 2003 r. o wykonywaniu prac podwodnych(Dz.U. z 2003 r. Nr 199, poz.1936)**
 - dotyczy zawodowego wykonywania prac podwodnych.
- 4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 maja 2002 r. w sprawie uprawiania płetwonurkowania (Dz.U. z 2002 r. Nr 70, poz.646)**
 - dotyczy płetwonurkowan sportowych i rekreacyjnych.
- 5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie wykonywania prac podwodnych w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych(Dz.U. z 2004 r. Nr 138, poz.1468).**

Podstawy prawne nurkowania na wrakach:

6. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 czerwca 2004 r. w sprawie
i poszukiwania ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych (Dz.U. Nr 150, poz.1579).
- rozporządzenie wykonawcze do ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
7. Zarządzenie Porządkowe Nr 21 Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni z dnia 28 grudnia 2004 r.
w sprawie uprawiania płetwonurkowania na wodach morskich (Dz.Urz.Woj.Pom. z 2005 r. Nr 3,
poz.45, Dz.Urz.Woj.Warm.-Mazur. z 2005 r. Nr 1, poz.13).
8. Zarządzenie Porządkowe Nr 1 Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni z dnia 24 stycznia 2005 r. w
sprawie zakazu nurkowania na wrakach statków-mogiłach wojennych (Dz.Urz.Woj.Pom. z 2005 r.
Nr 12, poz.255, Dz.Urz.Woj.Warm.-Mazur. z 2005 r. Nr 8, poz. 177).

Mapy wraków
południowej części Morza Bałtyckiego
wydawane przez
Biuro Hydrograficzne Marynarki Wojennej

Baza Danych Obiektów Podwodnych (BDOP) powstała w celu gromadzenia i weryfikacji informacji o obiektach podwodnych zalegających na dnie Morza Bałtyckiego w rejonie Polskiej Wyłącznej Strefy Ekonomicznej.

W BDOP gromadzone są, przede wszystkim, dane o obiektach:

- mających wpływ na bezpieczeństwo żeglugi,
- mieszczących się w sferze zainteresowań Marynarki Wojennej,
- będących artefaktami historycznymi podlegającymi ochronie jako dziedzictwo narodowe,
- mogących stanowić inne zagrożenie,
- mogących stanowić atrakcję turystyczną.

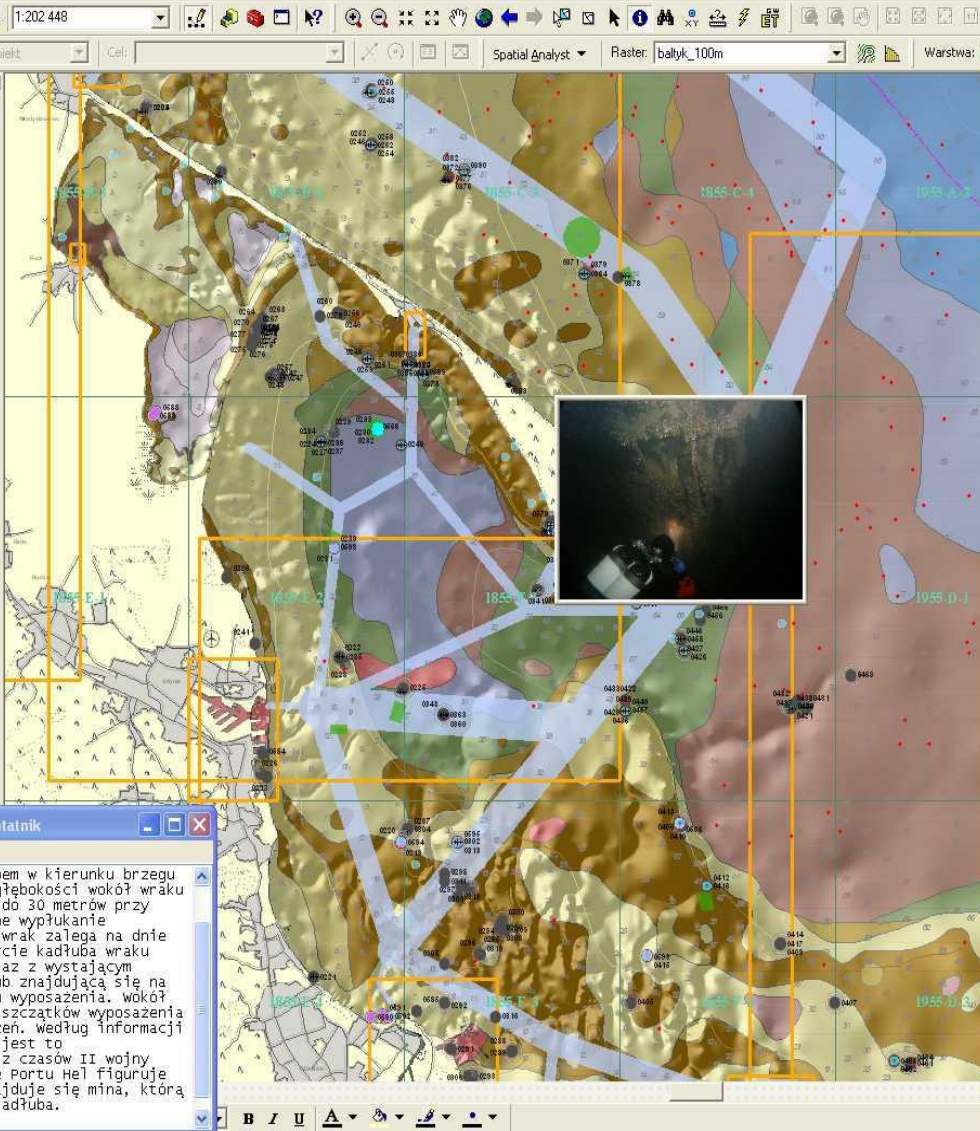
Powstaje ona na podstawie bieżących i archiwalnych danych źródłowych jak również przetworzonych w procesie analizy i weryfikacji, pochodzących z materiałów własnych BHMW jak i materiałów uzyskanych od współpracujących z BHMW urzędów i instytucji, stowarzyszeń oraz osób prywatnych.

Baza Danych Obiektów Podwodnych została zaprojektowana jako geobaza co oznacza , że każdy obiekt ma odniesienie geoprzestrzenne i część opisową składającą się ze zbioru atrybutów. Pozwala ona również na przechowywanie danych powiązanych – dokumentów, dowiązanych geograficznie map, zdjęć, filmów itp.

Na chwilę obecną została zakończona analiza Zatoki Gdańskiej. W dalszej kolejności prowadzone będą prace nad analizą pozostałej części Polskiej Wyłącznej Strefy Ekonomicznej. W miarę napływu nowych informacji będą prowadzone na bieżąco prace analityczne i weryfikacyjne w celu uzupełnienia bazy.

W ramach wymiany informacji BHMW oferuje dane będące w zasobie BDOP współpracującym instytucjom, stowarzyszeniom i osobom prywatnym.

- WARSTWA_PODSTAWOWA**
- wrecks_PL345
 - UM_GDYNIA_WRAKI_NURKOWANIE_W
 - UM_SLUPSK_WRAKI_NURKOWANIE_W
 - FOCUS_2008
 - nurkowanie_zezwozenia
 - zaczepy_rybackie
 - CMM_2_PKTY
 - WA_POLACZONE_2
 - RYBITWIA_MIELIZNA_GEOTIFF.tif
 - Bufor1_BDOOP_BHMW_1WA
 - BDOOP_BHMW_1_OBSZ
 - STREFA_10MINIOMIN
 - STREFA_20MINIOMIN
 - STREFA_1ST1ST
 - KATALOG_MAP_MORSKICH
 - SKOROWIDZ_1_50000
 - SKOROWIDZ
 - PL3_1
 - OBSZARY_PRZESZUKIWAN
 - obszar_476_481_487
 - granice_UM
 - Lotniska_1
 - wody_terytor_polska_polyline
 - strefa_sporna_polyline
 - TORY_WOODNE_MW_polygon1
 - EEZ
 - wody_terytor_obce_polyline
 - granica_panstwowa
 - droga_20km_clip
 - baltyk_wsch_punkty
 - baltyk_pld_punkty

Identyfikuj

Identyfikuj z: <Wszystkie warstwy tematyczne>

Adres: | 1 203 232,728 4 166 694,383 Metry(ów)

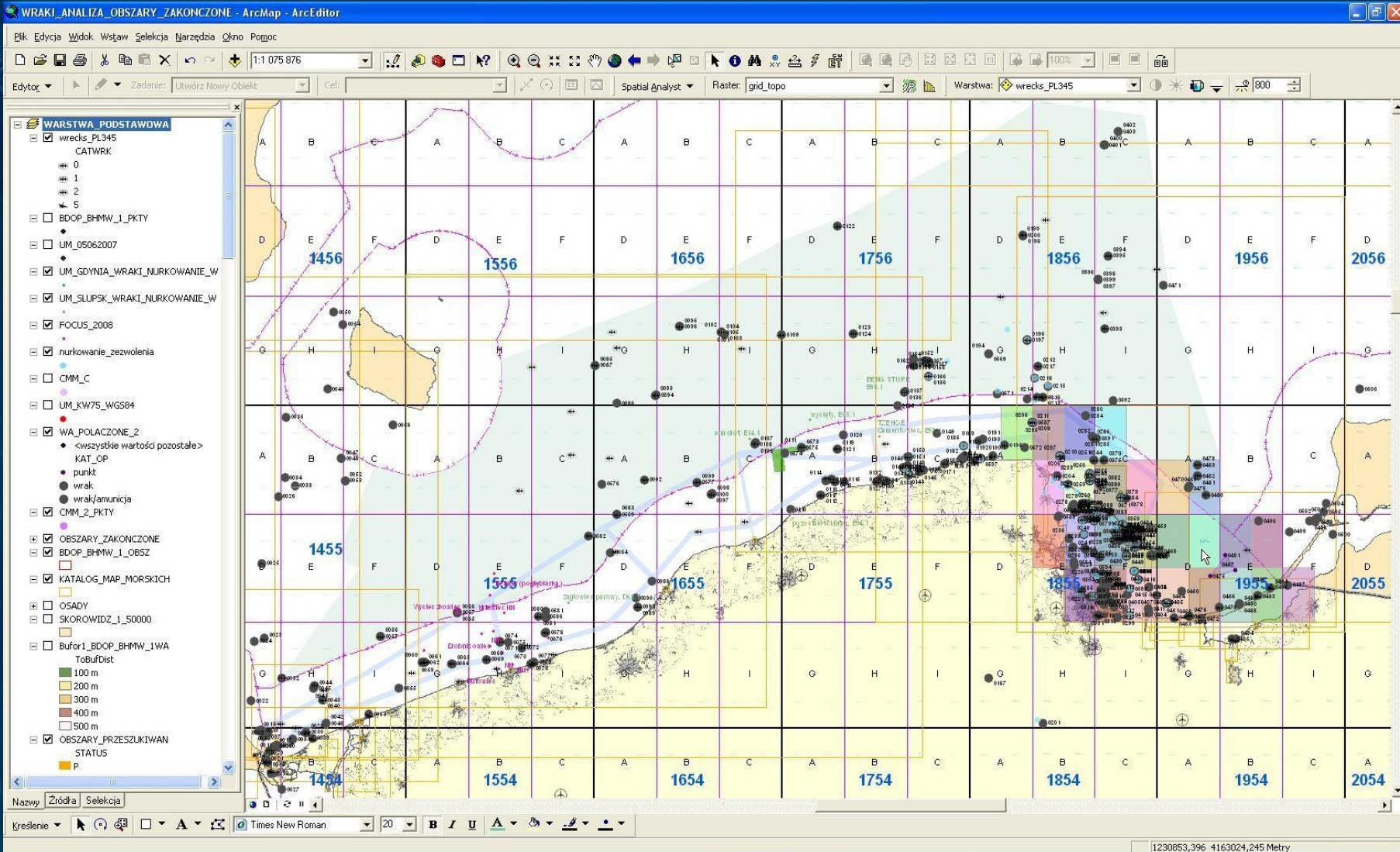
Pole	Wartość
ID_OP	26-2008
ID_MELO	11-2008
ID_OBSZ	1855-F-1
DTA_WYKR	20080403
INS_POW	JWS511
JWPOM	K-10
KAT_OP	wrak
TYP_NAZ	ścigacz OP
NAZWA_WLI	UJ 301
NAZWA_WLZ	Ys 912, Kanonierka
OPIS	prawdopodobnie egz. KFK 532, zalega na
ILOSC_CZ	1
ZAGR	N
ZAGR_OP	możliwa amunicja konwencjonalna (bomby
POZ_NW	N
STATUS	A
ORIENT	028/208
GL_MIN	27,1 m
GL_OT	31,0 m
KL_GL	2
UKL_ODN	MSL
DL_M	22,0
SZER_M	7,0
WYS_M	4,1
ZAN_M	
R_M	
SZER_G	
DL_G	
UW	WG584
KL_POZ	A
SZER_WGS	54-35-28,33
DL_WGS	018-48-08,05
LAT_ST	54
OPIS_2	wyrażono nadbudówkę rufową z wystaj.
ZRODLO_1	K-10 pismo nr 683 29.04.2008
ZRODLO_2	
DAT_WPR	20080606
SPRZ_POM	EM-3000D, DESO 25
grid_topo_c	-27,190388
UWAGA_1	prawdopodobnie wrak kanonierki (udostę
IZOBATY_AML	NURKOWANIE ZABRONIONE
izobata_0_2	ID_OP_2
ID_OP_2	0351-1855-F-1

zidentyfikowano 65 obiektów

KANONIERKA-Obiekt nr 26-2008-K-10 - Notatnik

Plik Edycja Format Widok Pomoc

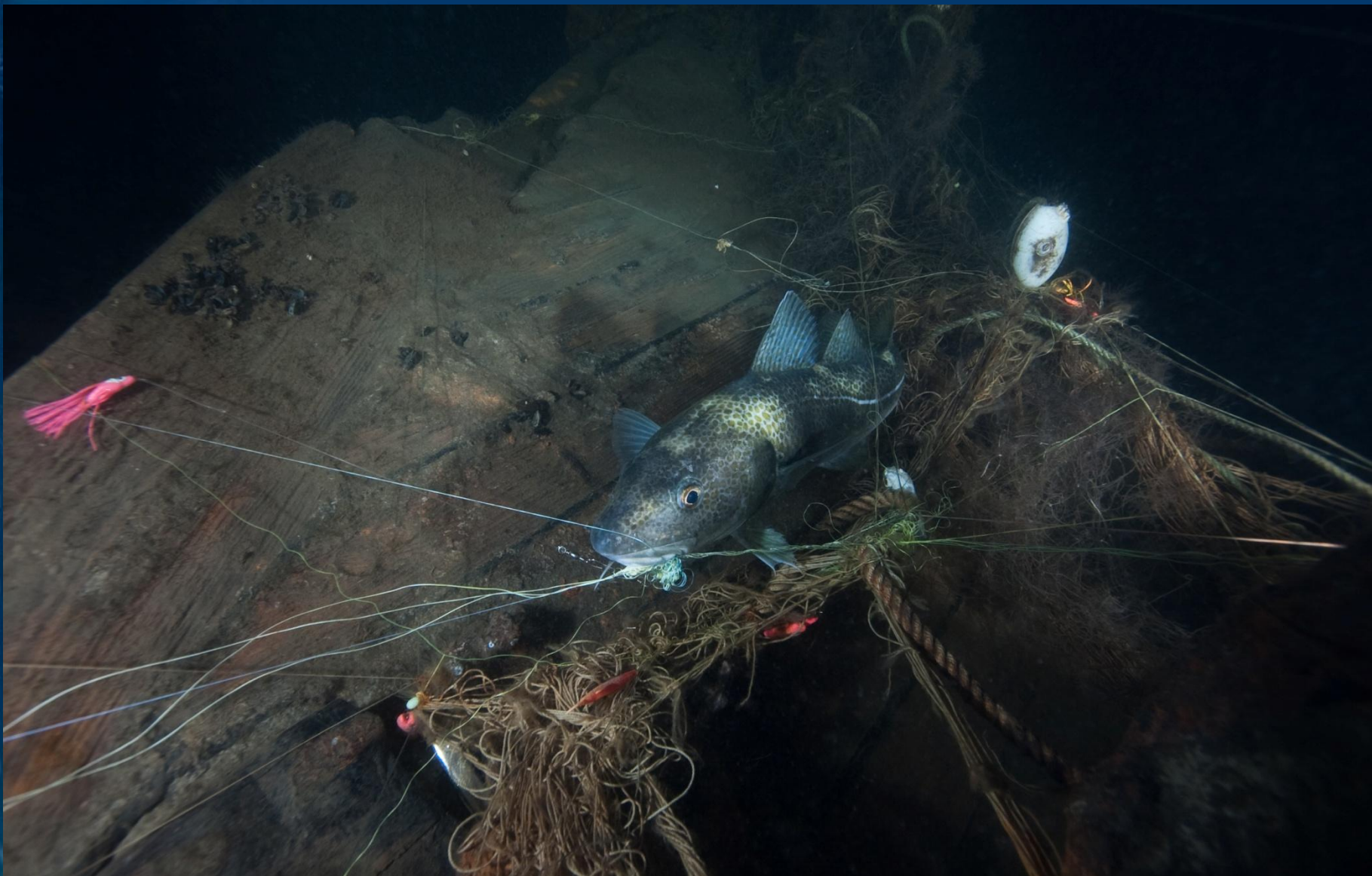
wrak zalega na równej ściepce, dziobem w kierunku brzegu na mocno nachylonym zboczu, gdzie głębokości wokół wraku maleją od 33 metrów w okolicy rufy do 30 metrów przy dziobie. Przed dziobem widać wyraźne wypłukanie materiału dennego, co sugeruje, że wrak zalega na dnie przez dłuższy okres czasu. W kształcie kadłuba wraku można wyróżnić nadbudówkę rufową wraz z wystającym masztem oraz nadbudówkę dziobową lub znajdującą się na dziobie armatą bądź innym elementem wyposażenia. Wokół wraku nie stwierdzono występowania szczątków wyposażenia pokładowego lub innych zanieczyszczeń. Według informacji uzyskanych z Kapitanatu Portu Hel, jest to najprawdopodobniej wrak kanonierki z czasów II wojny światowej. Dodatkowo, w kapitanacie portu Hel figuruje informacja, że na dziobie wraku znajduje się mina, którą nurkowie zamocowali łańcuchami do kadłuba.

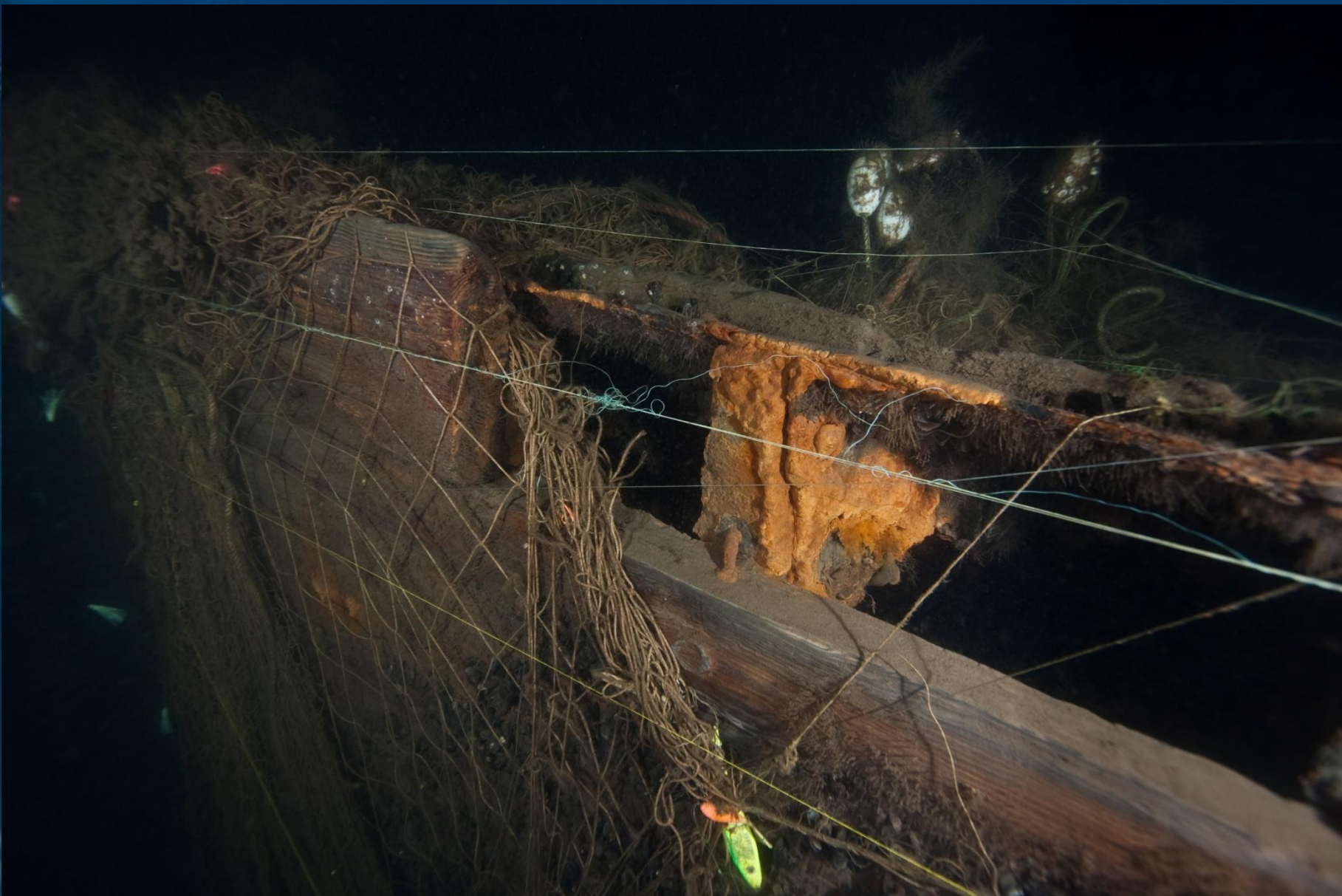

http://mw.mil.pl/image.php?vhost=bhmw&id_lg=303

Zdjęcia wykonane w trakcie amatorskich nurkowań
na wrakach
Szynowiec, Abilla, Żaglowiec przy Helu, Franken

Zdjęcia wykonał - Leszek Legat

Zdjęcie wykonał: Leszek Legat

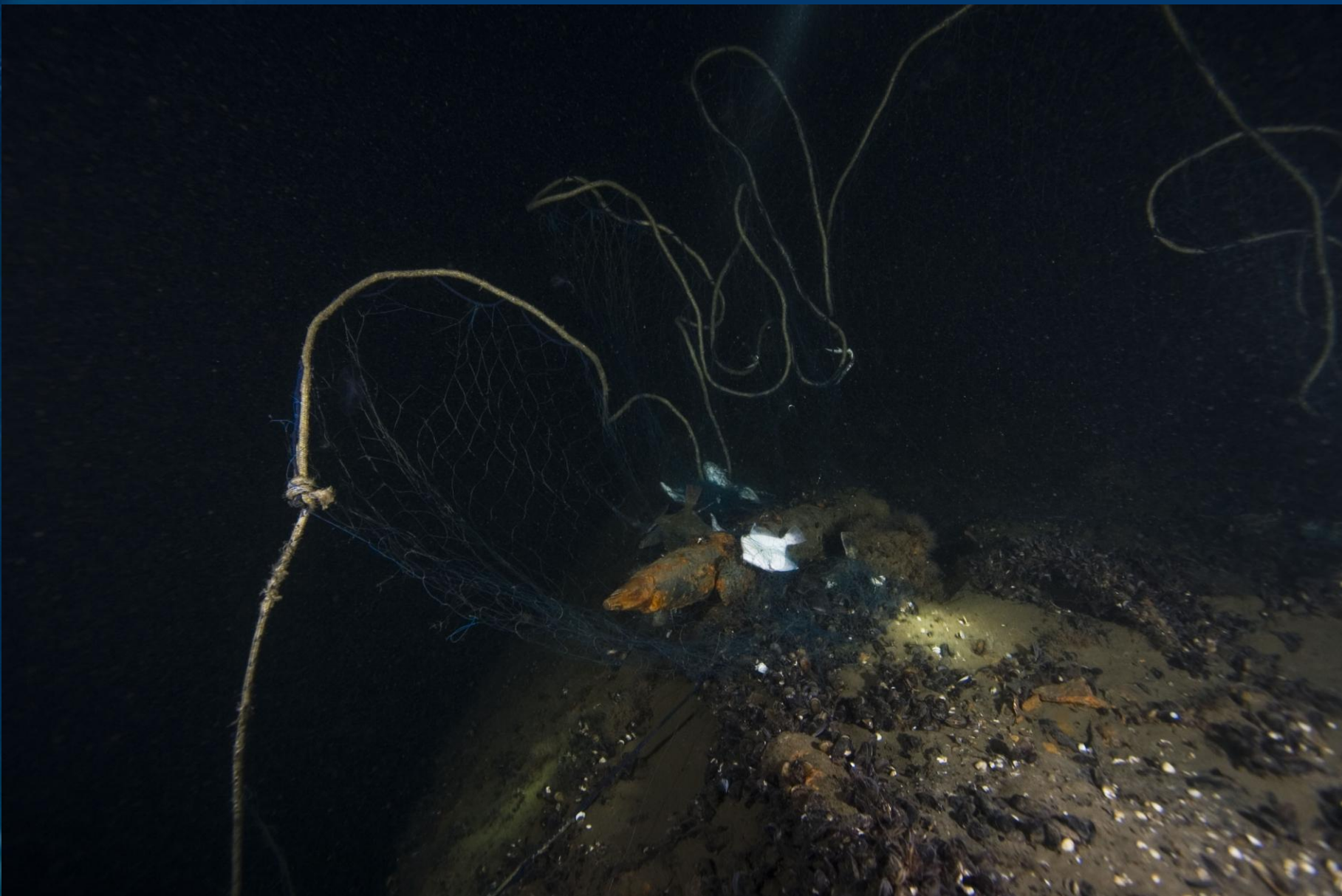

Zdjęcie wykonał: Leszek Legat

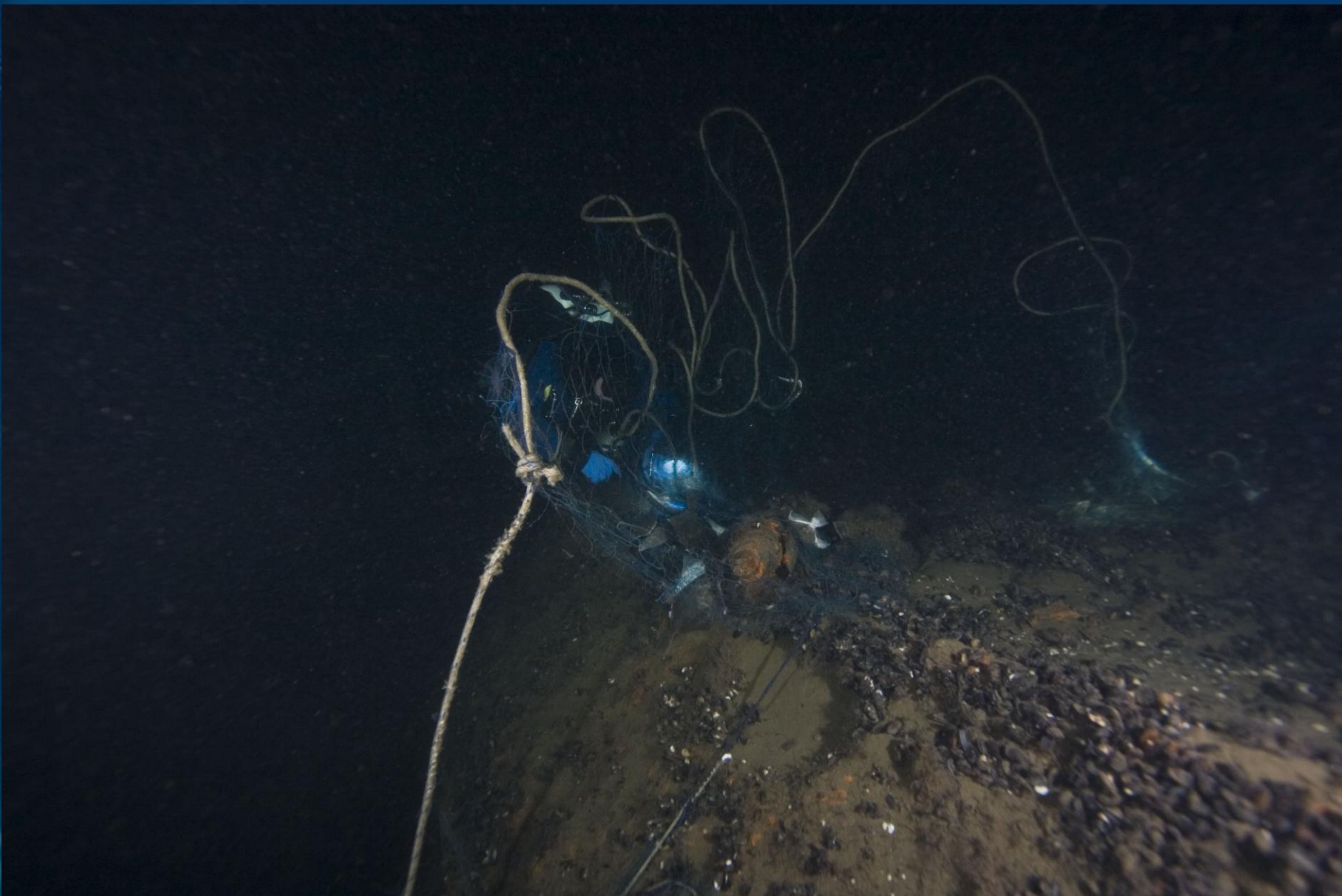

Zdjęcie wykonał: Leszek Legat

Zdjęcie wykonał: Leszek Legat

Zdjęcie wykonał: Leszek Legat

stachura@santi.pl

Zdjęcie wykonał: Leszek Legat

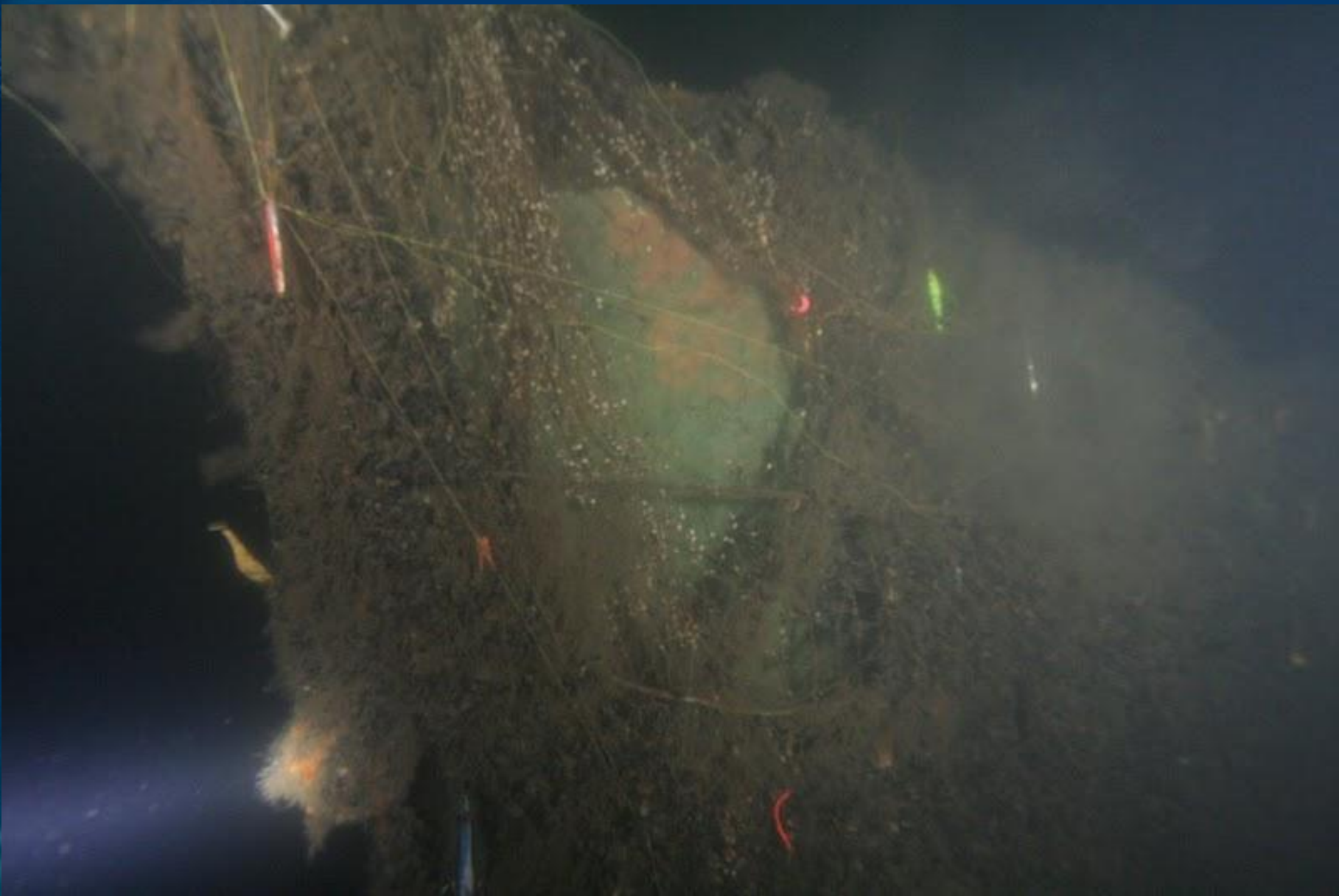
stachura@cantl.pl

Zdjęcie wykonał: Leszek Legat

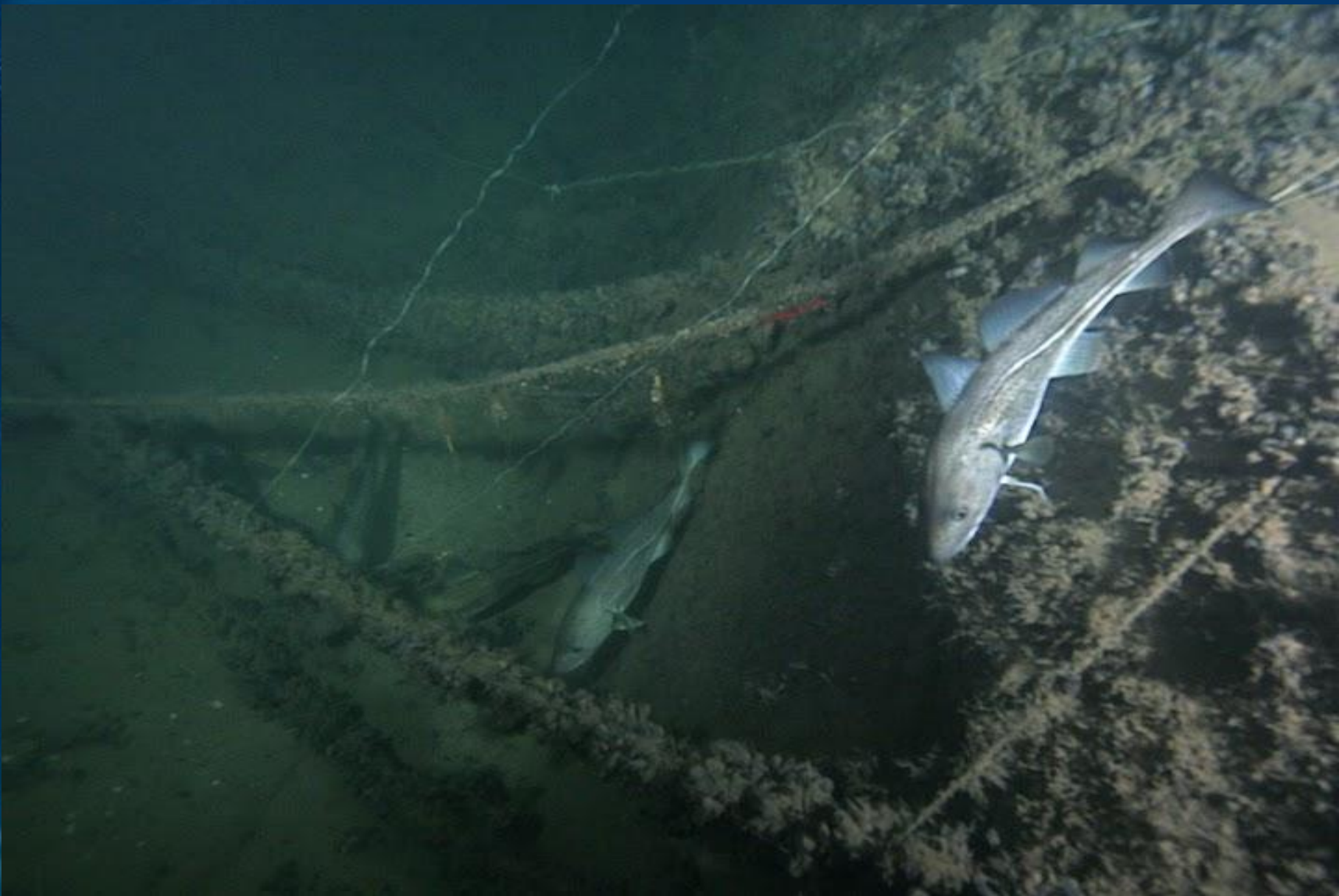

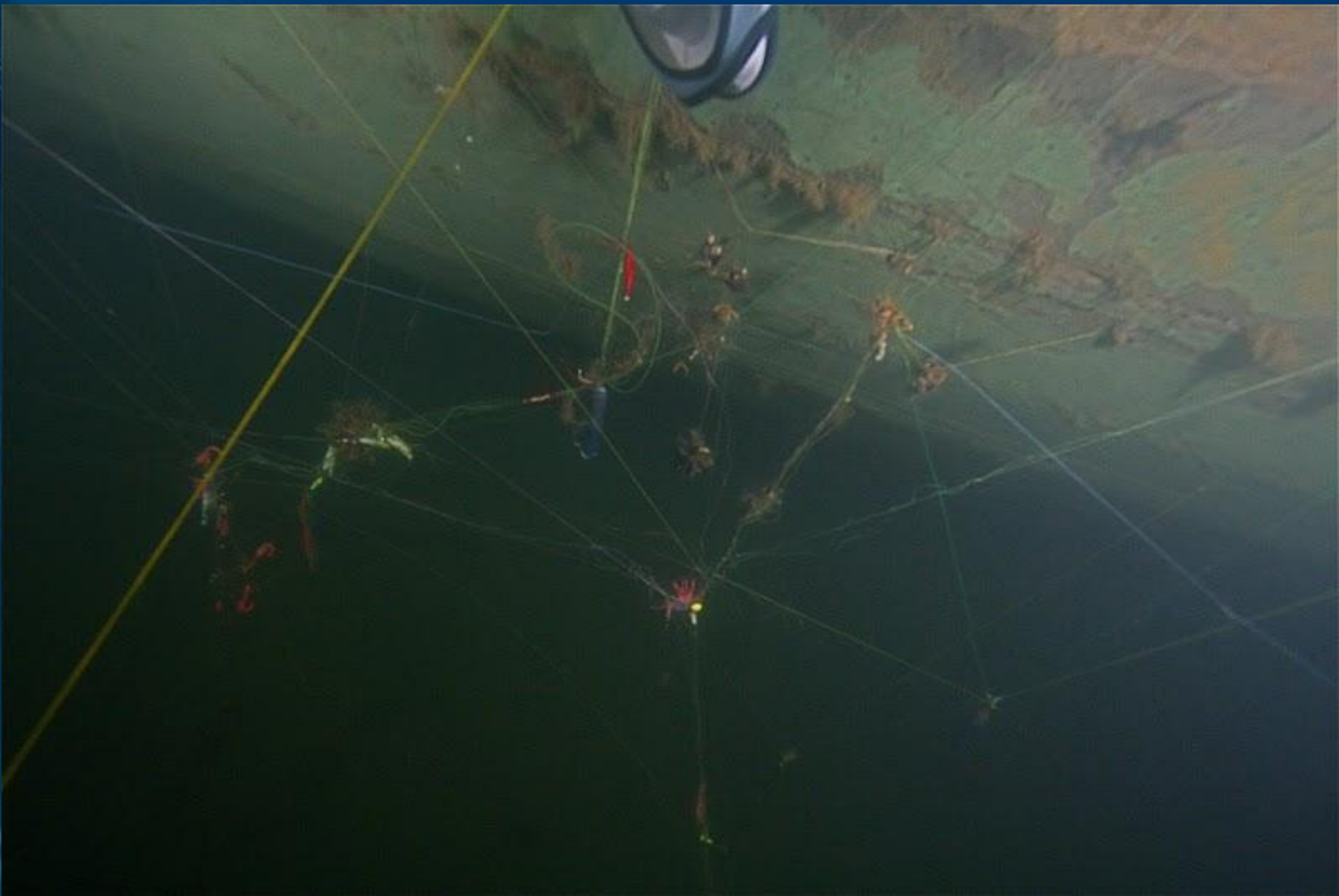
Zdjęcie wykonał: Leszek Legat

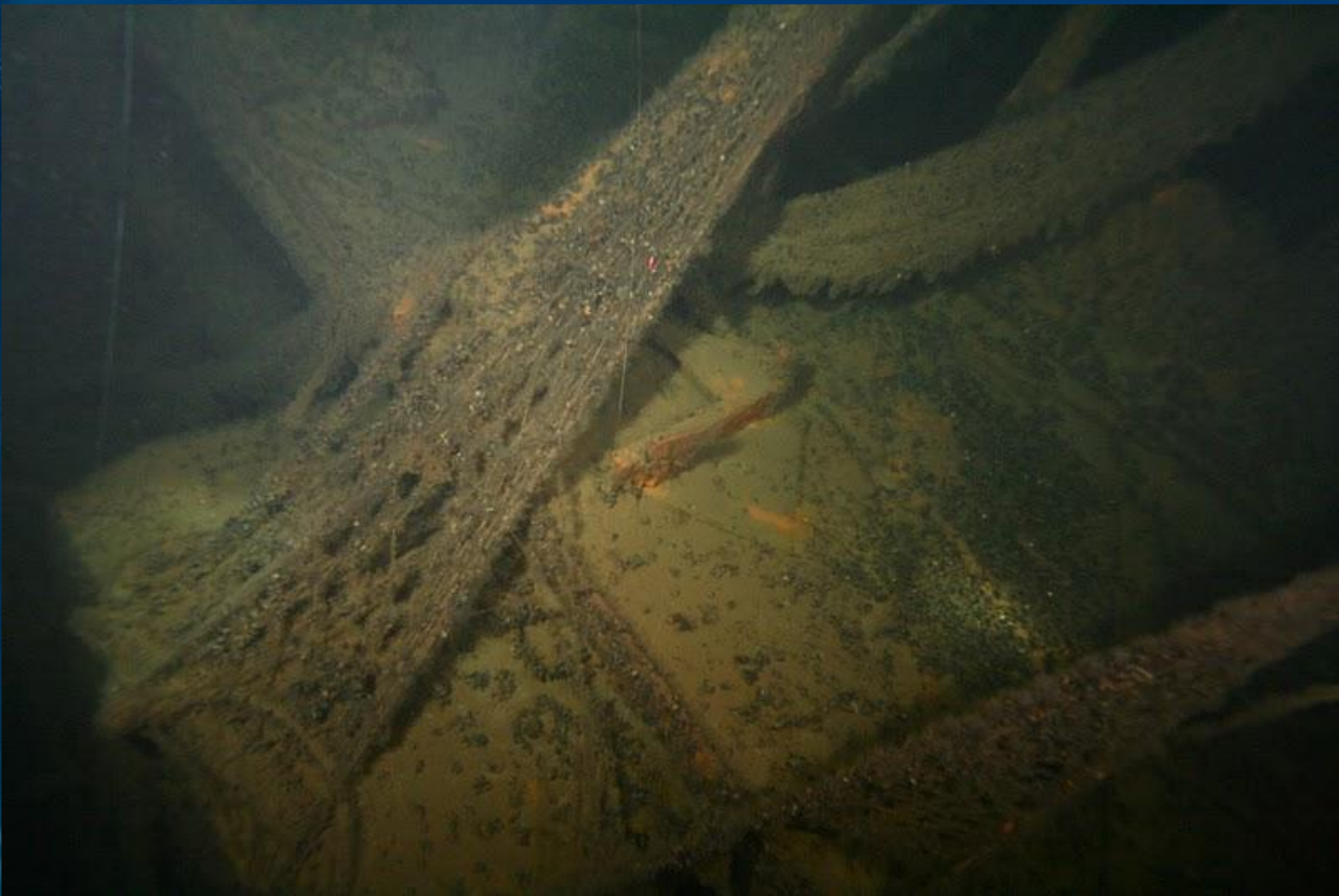

Zdjęcie wykonał: Leszek Legat

Zdjęcie wykonał: Leszek Legat

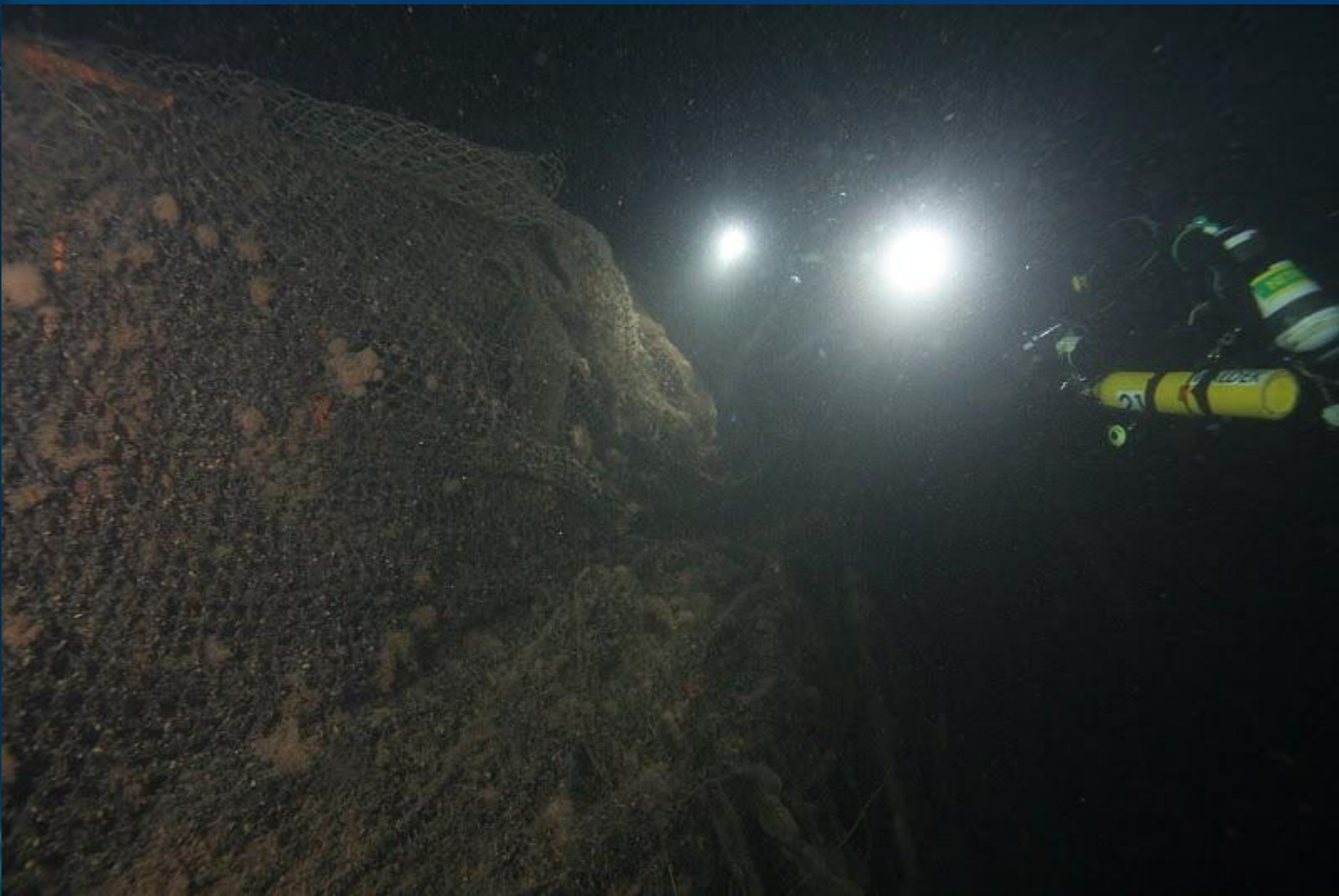
Zdjęcie wykonał: Leszek Legat

Zdjęcie wykonał: Leszek Legat

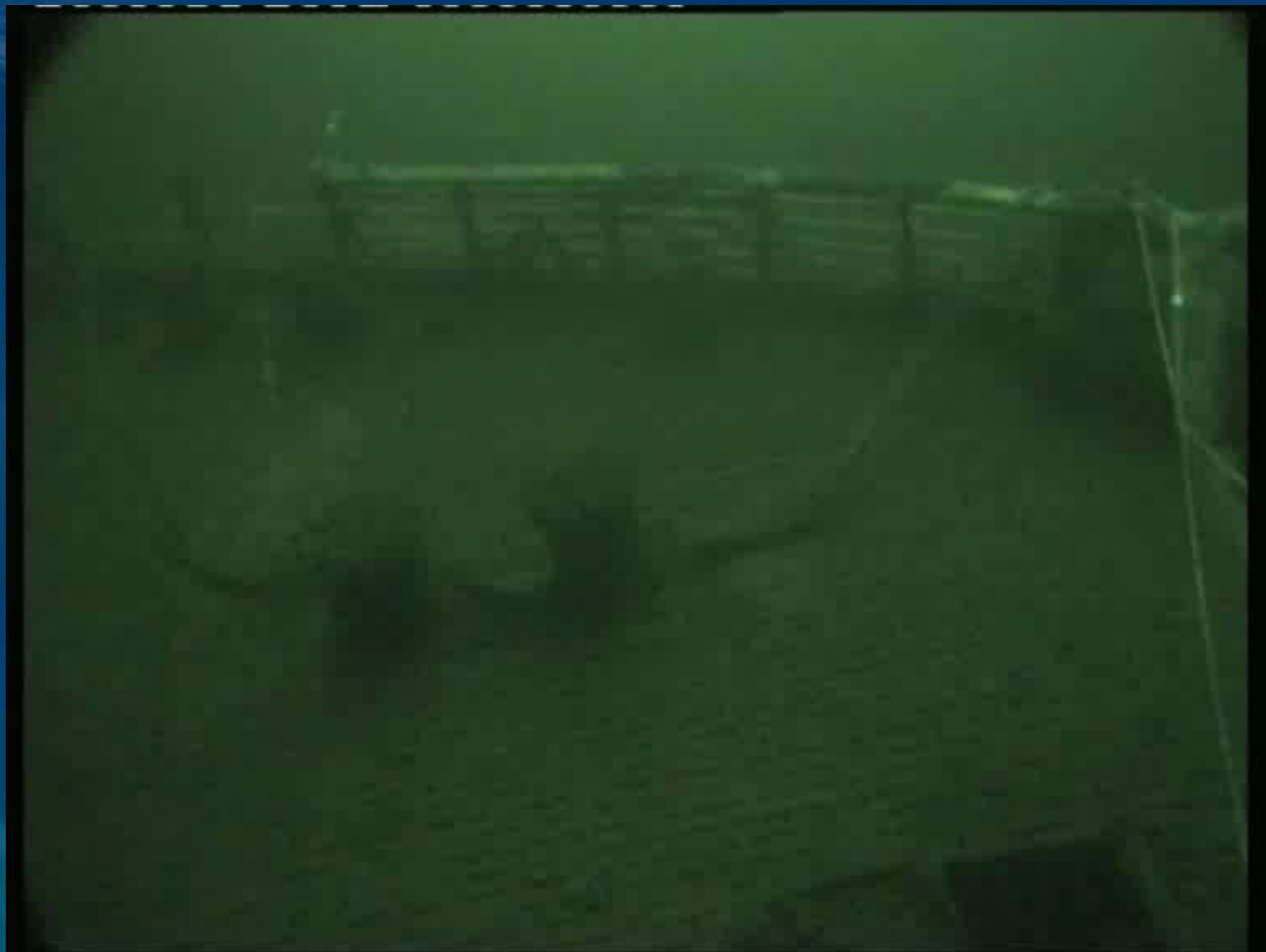

Zdjęcie wykonał: Leszek Legat

Zdjęcia wykonane pojazdem podwodnym ROV

Wrak statku WILHELM GUSTLOFF

Zdjęcie wykonął: Jarosław Nowak

Zdjęcia wykonane pojazdem podwodnym ROV

Wrak statku GOYA

Zdjęcie wykonął: Jarosław Nowak

Zdjęcia wykonane pojazdem podwodnym ROV

Badanie obiektu na dnie

Zdjęcie wykonął: Jarosław Nowak

Zdjęcia martwych ryb złapanych w porzucone sieci

Dziękuję za uwagę

Benedykt Hac

benhac@im.gda.pl

benedykt.hac@img.gda.pl

